

de Aur, între 1266—1334¹. La Vicina — și astăzi căutată de-a lungul apelor deltei — călătorul arab Idrisi găsește pe la 1150 un oraș înfloritor, înconjurat de cimpii cu recolte bogate, cu venituri însemnate scoase din negoț². La 1161 ostașii birladnici, din sudul Moldovei, sînt învinși de oștile cnezului de la Kiev, la « Dizina »; o sută de ani mai târziu episcopatul Vicinei figurează în lista diocезelor bisericii răsăritene; în următoarele decenii, mai ales de la 1280 înainte, orașul capătă o însemnătate comercială de prim ordin³.

Circulația maritimă neîntreruptă a favorizat, de asemenea, schimburile de mărfuri cu ținuturile românești. Pînă în secolul XII încă, Marea Neagră era socotită un « lac bizantin »⁴; în cel următor, ea va aparține venețienilor și genovezilor⁵.

Controlul căilor maritime și dunărene, efectuat mai întîi de Bizanț « cea dintîi putere maritimă din Europa »⁶, mai târziu de venețieni și genovezi, a asigurat circulația atît a vaselor militare și a trupelor cît și aceea a neguțătorilor. De această mișcare a mărfurilor putem lega constatarea Anei Comnena că Dunărea « este un fluviu mare, bogat în ape, ce poartă nave mari cu grele încărcături »⁷.

În concluzie, din secolul X începînd, drumurile de uscat și cele de apă asigurau legăturile între Țara Romînească și orașele Peninsulei Balcanice inclusiv Constantinopol și unele centre ale Asiei Mici.

Care sînt dovezile directe ale acestor schimburi?

În primul rînd monezile bizantine. Prin săpături sistematice sau descoperiri întîmplătoare, ele au apărut în Dobrogea, pe linia Dunării, în cîmpia și zona de deal a Țării Romînești, în Transilvania și Moldova. În număr mare pînă în secolele VI—VII⁸, ele se regăsesc, în epoca ce ne interesează, în toate regiunile enumerate.

¹ I. Barnea, Bucur Mitrea și N. Angheliescu, *Săpăturile de salvare de la Noviodunum*, în « Materiale... » IV, 1957, p. 155—156 și 168—170; N. Bănescu, *op. cit.*, p. 109—111.

² Mihai Guboglu, *op. cit.*, p. 12—13 și *Istoria Romîniei*, II, 1962, p. 103—104.

³ *Contributions à l'histoire de la domination byzantine et du commerce génois en Dobrogea*, în « Académie Roumaine. Bulletin de la section historique », X, 1923, p. 165—166. Cf. N. Bănescu, *op. cit.*, p. 115—116; *Istoria Romîniei*, II, 1962, p. 102.

⁴ M. Berza, *La mer Noire à la fin du Moyen Age*, în « Balcania », IV, 1941, p. 409.

⁵ Pentru rolul flotei bizantine vezi: B. Leib, introducerea la: Anne Commène, *Alexiade*, I, Paris 1937, p. LXII—LXVI; Louis Bréhier, *La marine byzantine du VII-e au XI-e siècle*, în « Byzantion », XIX, 1949, p. 2 și 15; I. Barnea, *Byzance, Kiev et l'Orient sur le bas Danube du X-e au XII-e siècle*, Bucurest, 1955, p. 2 (în « Nouvelles études d'histoire »); M. Seșan, *La flotte byzantine à l'époque des Comnènes et des Anges (1081—1204)*, în « Byzantinoslavica », XXI/1, 1960, p. 52—53. Pentru expediții la Dunăre vezi și *Cedren-Skylitzes*, ediția Bonn, 1839, vol. II, p. 403 și N. Bănescu, *Les duchés byzantins de Paristrion (Paradunavon) et de Bulgarie*, p. 56—57.

⁶ Karl Marx, *Extrait chronologique*, citat după M. V. Levchenko, *Byzance des origines à 1453*, p. 165. Aprecierea se referă la domnia lui Vasile II (976—1025).

⁷ Ana Comnena, *Alexiade*, ediția B. Leib, I, cap. I, p. 337. I. Sakazov, *Bulgarische Wirtschaftsgeschichte*, p. 61. Tot astfel știm că sf. Kyrillos din Philea (sec. XI) a ucenicit în tinerete, timp de 3 ani, pe o corabie la Dunăre, poate vas de comerț: K. Dietrich, *op. cit.*, p. 46. Pentru frecvența circulației bizantine pe Dunăre în sec. IV—VII: N. Iorga, *Le Danube d'empire*, în « Mélanges offerts à M. Gustave Schlumberger », vol. I, p. 12—22.

⁸ O. Iliescu, *Despre tezaurele monetare și viața economică în secolele III—XIV pe teritoriul țării noastre*, în « Studii », anul V, 1952, 3, p. 178—182.